

Orde van dienst B - Middagdienst

Votum

Zegengroet

Lied: Psalm 25:1,6,7

Gebed

Schriftlezing: Efeziërs 2:1-10 en Efeziërs 4:17 tot 5:20

Lied: Psalm 19:3,6

Lezing van de tekst: H.C. Zondag 33

Preek van Kees de Graaf

Amenlied: Psalm 116:1 en 10

Geloofsbelijdenis:

Lied: L257

Gebed

Inzameling van de gaven

Lied:Gez. 141:1,3

Zegen

Geliefde gemeente van onze Here Jezus Christus, broeders en zusters, jongens en meisjes

Je kunt in een winkelcentrum iemand tegenkomen van de charismatische beweging die je vraagt: 'Heb je Jezus al in je hart ontvangen? Of: 'Ben je al bekeerd?'. Zo'n vraag stellen wij in eigen kring niet zo gemakkelijk. Als je deze vraag, wellicht met een beetje schroom, met 'Ja' zou beantwoorden, dan kan de volgende vraag wel eens zijn:

'Kun je mij vertellen wanneer dat gebeurd is, wanneer je Jezus in je hart ontving en hoe dat ging met die bekering?'

Als je dan zou vertellen dat je geen datum kunt aanwijzen, dat je gedoopt ben als baby, dat je van jongs af aan met het geloof bent opgegroeid en zo geleidelijk, met vallen en opstaan, steeds dichterbij Jezus bent gaan leven, dan kan mijn gesprekspartner een beetje in de maag komen te zitten met dit antwoord. Want 'bekeren' dat betekent toch je radicaal omkeren, die ommekeer dat moet toch aanwijsbaar zijn, daar moet je toch een specifiek 'getuigenis' van kunnen geven?.

'Oude' en 'nieuwe' mens zijn in die denkwijze twee fasen in een menselijk leven die elkaar opvolgen. De 'oude' mens dat behoort bij vroeger. Daar hoort het leven in de zonde bij. Dat is nu voorbij. De 'nieuwe' mens dat is na je bekering, dat is nu. Dat is leven in en door de Geest.

Als je er zo over denkt dan ga je al gauw een scheve (onbijbelse) schaats rijden. Want er ontstaat zo maar de gedachte dat als je eenmaal bekeerd bent dat je dan van de zonde niet zo veel last meer hebt. Je leeft toch in de Geest, je zonden zijn toch vergeven en dan moet je niet meer praten over de zonde want daar wordt je alleen maar depressief van en blijf je maar hangen in een negatieve spiraal.

Een variant van die denkwijze kan je ook bij wat wij wel 'zwaar' of 'oud' gereformeerden noemen tegenkomen. Die zeggen: 'Bekeren, dat gaat zo maar niet! Je moet eerst voldoende besef van zonde hebben. Eerst moet de hand van God zwaar op je drukken om al je zonden. Je moet bidden en wachten tot de genade van God binnen komt in je leven'. Die worstelen vaak hun hele leven met die bekeringsvraag. Want wanneer heb je nu voldoende zonde besef; wanneer heb je nu een 'verbroken hart en een verslagen geest' zoals het heet? De praktijk is dan ook dat in zo'n passieve houding de bekeringsvraag steeds maar verschoven wordt naar de toekomst. De avondmaalstafel blijft vrijwel leeg en als iemand aangaat dan heeft hij of zij veel uit te leggen.

Vaak onbewust kan zo'n houding ook een excuus vormen om bepaalde zonden aan de hand te houden: ik ben toch nog niet bekeerd!. Als ik bekeerd ben dan moet ik dit nalaten maar nu nog niet. Denk nu niet dat dit in onze kring niet voorkomt. Je kunt als jongere het doen van geloofsbelijdenis uitstellen omdat je nu elke zaterdag nacht naar de kroeg toe gaat en je jezelf een stuk in de kraag zuipt en je bij jezelf denkt: als ik belijdenis heb gedaan dan kan ik dat niet meer doen....Je wilt God wel dienen maar het maken van een radicale keuze dat wil nog maar even uitstellen. Alsof het doen van belijdenis een eindpunt is van de je oude mens en het begin van de nieuwe bekeerde mens.

De Bijbel leert duidelijk dat sommigen een abrupte bekering meemaken die ze ook kunnen aanwijzen, toen en toen gebeurde het zoals bijv. Paulus op weg naar Damascus¹ en de gevangenebewaarder in Filippi². Bij anderen is het anders gegaan zoals bijv. bij Timotheüs. Bij hem is de bekering gegaan langs de weg van een jarenlange christelijke opvoeding door zijn moeder en grootmoeder.

Voor de meesten van ons gaat het vandaag aan de dag nog zo. Wij zijn in een christelijk gezin geboren en getogen. Onze ouders vertellen ons over de HERE en gaandeweg merk je bij jezelf dat het geloof steeds meer gaat betekenen in je leven. Je gaat naar de kerk, je volgt catechisatie en je voelt hier wil ik steeds meer van weten, hier wil ik bijhoren: *Hij* betekent steeds meer en meer in mijn leven. En aan dat proces kunnen we geen datum of tijd vasthangen.

Laten we tegen de achtergrond van de gedeelten die we hebben gelezen in de brief aan de Efeziërs eens gaan kijken wat de catechismus zegt over bekering in zondag 33. Het thema van de preek is:

MAAK ‘WERK’ VAN JE BEKERING

Je maakt ‘werk’ van je bekering:

1. dwars door veel verdriet heen.
2. met veel blijdschap.
3. met grote liefde.

1. Vraag 88 vraagt: Waarin bestaat de *ware* bekering van de mens? Het gaat hier dus om echte bekering. Om wat ook wel ‘wedergeboorte’ genoemd wordt. Dat is een begrip met dezelfde inhoud. Het gaat om een ernstige zaak. Niemand van ons kan er onderuit. Dat zegt Jezus ook tegen Nikodemus in Johannes 3³: *‘Waarachtig, ik verzeker u: alleen wie opnieuw wordt geboren kan het koninkrijk van God zien’*. Je kunt hier vanuit het Grieks ook vertalen: alleen wie ‘van boven’ geboren wordt kan het koninkrijk van God zien. Wedergeboorte is dus een zaak van ‘boven’. God alleen kan de *ware* bekering geven. Zonder bekering heb je geen deel aan het koninkrijk van God.

Je kunt je nu afvragen: klopt het thema van deze preek nog wel? ‘Werk’ maken van je bekering? Hebben zwaar gereformeerden dan toch niet een beetje gelijk als ze zeggen: het moet je toch gegeven worden, sterker nog, je kunt niet eens bidden dat God je bekeert, want je kunt niet bidden als je niet bekeerd bent?

Nee, ze hebben geen gelijk. Want bekering is in de Bijbel *allereerst* een opdracht. Je moet het doen!. Dat blijkt uit het gedeelte dat we hebben gelezen Efeziërs 4:21-24:

“Door Jezus wordt duidelijk dat u uw vroegere levenswandel moet opgeven en de oude mens, die te gronde gaat aan bedrieglijke begeerten, moet afleggen, dat uw geest en uw denken voortdurend vernieuwd moeten worden en dat u de nieuwe mens moet aantrekken, die naar Gods wil geschapen is in waarachtige rechtvaardigheid en heiligheid”. Dat zegt Paulus tegen de gemeente van Efeze; tegen mensen die al tot bekering zijn gekomen, die Christus al hebben leren kennen⁴.

¹ Handelingen 9

² Handelingen 16:33

³ Joh.3:3

⁴ 4:19

Natuurlijk heb je daarvoor de Heilige Geest nodig, de genade van Christus. Dat hebben we ook gelezen⁵: “*Door zijn genade bent u nu immers gered, dankzij uw geloof. Maar dat dankt u niet aan uzelf; het is een geschenk van God en geen gevolg van uw daden, dus niemand kan zich erop laten voorstaan*”. Je zou kunnen zeggen dat dit een constatering *achteraf* is. Als je je tot God bekeert raak je er meer en meer van doordrongen dat het hele proces van je bekering Gods werk in je is. Maar juist daarom blijft de *opdracht* om je te bekeren staan.

De catechismus zegt dat de ware bekering van de mens uit twee dingen blijkt: het afsterven van de oude *en* het opstaan van de nieuwe mens. Dat zijn dus geen twee fasen die na elkaar in je leven plaats vinden, eerst ‘oud’ dan ‘nieuw’. Nee, het is iets dat je hele leven lang gelijktijdig in je leven gebeurt. Het zijn a.h.w. twee kanten van dezelfde medaille. Je leven is een soort van bouwput van de Heilige Geest waarin continu afgebroken *en* opgebouwd wordt. Paulus gebruikt daarvoor de woorden ‘*afleggen*’⁶ van de oude mens en het ‘*aandoen*’ van de nieuwe mens, net zoals je iedere dag een oud pak uitdoet en een nieuw kostuum aandoet. Dat ‘aandoen’ en ‘uittrekken’ dat gaat je hele leven lang door. Wij noemen dit *dagelijkse* bekering.

Het afsterven of afleggen van de oude mens dat is allereerst ‘oprechte droefheid dat wij God door onze zonden vertoornd hebben’. De toorn van God dat is de uiting van zijn woede over de zonde. God heeft een afkeer van het kwaad, dat is een grove schending van zijn recht. Elke zonde maakt iets krom in de goede schepping van God en dat kan en wil Hij nooit verdragen.

En die Efeziërs die *leefden* vroeger in de zonden. Ze lieten zich zoals in 2:3 staat *beheersen door de wereldse begeerten, zelfzuchtige verlangens en gedachten die in ons opkwamen en stonden van nature bloot aan Gods toorn net als ieder ander*.

Iedereen die buiten Christus leeft die blijft onder de toorn van God. Toen kwam Christus in het leven van de Efeziërs. Dat was omdat God zo barmhartig is omdat zijn liefde voor hen zo groot is⁷. Toen gebeurde er iets geweldigs met die Efeziërs. Ze waren dood door hun zonden. Reddeloos verloren in zichzelf. Maar God heeft ze samen met Christus levend gemaakt. Dat was pure genade. En heeft ze samen met Christus uit de dood opgewekt en ze een plaats gegeven in de *hemelsferen* in Christus Jezus⁸. De Efeziërs hebben een koninklijke status gekregen. Ze zijn aangenomen tot kind van God en burgers geworden van het hemels koninkrijk. Om straks samen met Christus als koningen te heersen in eeuwigheid.

Die nieuwe status betekent wel dat de Heilige Geest nu aan het werk gaat in het leven van de Efeziërs Die bekering was dus geen eindpunt maar een startpunt. De Heilige Geest komt in je wonen. Hij dringt door tot in het diepst van je emoties; er ontstaat droefheid en blijdschap. Laten we dat beeld van die bouwput maar eens even vasthouden. Ons leven is die bouwput. De Geest gaat ons lewenshuis van binnen helemaal renoveren Er moet nu van alles gesloopt en opgebouwd worden. Dat slopen en breken kan veel pijn doen en veel verdriet geven.

Als we een groot huis hebben dan hebben we een rommel zolder. Daar liggen vaak allemaal spullen die we nooit meer gebruiken maar waarvan we denken dat we ze ooit misschien nog wel eens zullen gebruiken. Bijna altijd komt daar niets meer van. Bij het opruimen merken we dat van een heleboel dingen niets eens meer wisten dat we zo nog hadden. Zo komt de Geest

⁵ 2:8,9

⁶ Kol. 3:9

⁷ Efeziërs 2:4

⁸ 2:7

op de rommel zolder van ons leven ook allerlei niet zulke fraaie dingen tegen waarvan wij niets eens meer beseffen dat ze er nog lagen. Waarvan we *toen* niet eens beseften dat ze fout waren. Hij brengt ze te voorschijn en dat kan ons zelfs na vele jaren nog verdrietig maken. Dat kan verdriet zijn over:

- dingen die we verkeerd hebben gedaan in de opvoeding van onze kinderen. Altijd maar druk, druk, carrière etc. en geen of veel te weinig echte aandacht voor het gezin, waardoor we hele stukken van de geloofsopvoeding hebben gemist.
- familie, kennissen die we door ons botte gedrag beschadigd hebben.
- je wilde in je jeugd Jezus wel volgen maar je zat ook nog zo vast aan dat uitgaansleven. Je dronk regelmatig veel te veel en op het gebied van de seks wist je heus wel da je met je vriendin niet naar bed kon gaan...maar ja.. iedereen deed het.

De Geest kan je soms jaren later tot het besef brengen dat die dingen uit het verleden verkeerd waren en nu schaam je jezelf ervoor⁹. Zet daarom de dingen die je uit het verleden nog recht kunnen zetten alsnog recht en ruim ze op. Maak het weer goed met je kinderen, met je ouders, met je familie, met je collega of met wie dan ook.

Maar het kunnen ook dingen zijn uit het heden zijn die je verdriet geven.

- Je was pas geleden behoorlijk uitgevallen tegen je kinderen. Dat was buiten alle proporties. Je was jezelf te buiten gegaan in je drift en je handen hadden veel te los gezeten. Je had er zo'n spijt van en je vast voorgenomen: dit gebeurt niet meer. En nu is het vandaag weer gebeurd. Om je dood te schamen.
- Je was pas geleden al zappend op een seks film terecht gekomen. Na afloop voelde je je dagenlang vies en vunzig. Je had er zo'n spijt van en je vast voorgenomen: die rommel die wil ik niet meer. Mijn lichaam is een tempel –bouwplaats- van de Heilige Geest. En nu is het vandaag weer gebeurd. Kan ik nu nog wel voor de zoveelste keer bij God aankomen?
- Je wist het zo goed: drank maakt meer kapot dan je lief is. Het ging een poosje zo goed maar vandaag heb ik toch weer veel te diep in het glaasje gekeken. Doordat ik dronken was ben ik woest te keer gegaan tegen mijn vrouw en kinderen. Nu ik weer nuchter ben, schaam ik me dood en durf vrouw en kinderen niet meer onder ogen te komen.

Ja dan voel je jezelf heel klein op zo'n moment. Dan heb je echt het gevoel dat je ook na vele jaren nog niets bent opgeschoten met de vernieuwing van je levenshuis. Het ergste is nog dat je de Heilige Geest verdriet¹⁰ gedaan hebt met je zonden. Daar kun je als kind van God veel verdriet van hebben; verdriet omdat je vandaag nog zo vaak in de zonde valt. Toch is dat verdriet volop een werk van de Geest. Een teken dat Hij verder met je gekomen is en ook steeds verder komt. 2 Korintiërs 7: 10 zegt: *'Verdriet dat God geeft leidt tot inkeer en tot redding, verdriet dat de wereld geeft leidt alleen maar tot de dood'*.

De Heilige Geest volgt een groei proces in ons leven. Hij bouwt op *en* breekt af; als een goede wijngaardenier snoeit Hij de ranken *en* voegt bemesting toe. Dat is geen werk dat in één keer af is maar daar neemt Hij de tijd voor. Een levenlang.

Zoals ook staat in het gelezen gedeelte 4:2 *"Dan zullen we, door ons aan de waarheid te houden en elkaar lief te hebben, samen volledig toe groeien naar hem die het Hoofd is Christus"*. Naar Christus toe groeien, dat is steeds meer en meer op Hem gaan lijken. Dan wil je de zonde niet meer in je leven. Dan ga je *hoe langer hoe meer* de zonde haten en ontvluchten zoals de catechismus hier zegt. Je gaat de verleidingen uit de weg. Net zoals eens Jozef op de vlucht sloeg voor de vrouw van Potifar¹¹ toen zij probeerde hem te verleiden.

⁹ Rom. 6:21

¹⁰ Efeziërs 4:30

¹¹ Gen. 39:12

Het ontvluchten van de zonde dat is een zaak die je niet alleen maar in je eentje hoeft te doen, maar wil je echt sterk komen te staan, doe het ook *samen* als gemeente. Als je te worstelen hebt met verslavingen zoek dan hulp bij anderen. Samen sta je sterk in de worsteling tegen de zonde. Je hoeft het niet alleen te doen. Want de troost is altijd dichtbij. Want naast oprechte droefheid is er ook hartelijke vreugde daarvoor in punt 2.

2. Bekering gaat met veel vreugde, blijdschap gepaard. Het sleutelwoord is ook hier weer: Christus. Er is een groot wonder gebeurd. Christus is in jouw komen wonen. Hij is zoals Paulus elders zegt: “*gestorven om een einde te maken aan de zonde, voor eens en voor altijd, en nu hij leeft, leeft hij voor God. Zo moet u uzelf zien: dood voor de zonde, maar in Christus Jezus levend voor God*”¹². Christus leeft in mij. Hij heeft mij zó lief en heeft zijn leven voor mij gegeven¹³. Telkens als ik nu in het geloof naar hem kijk dan zijn zonden verdwenen, dan ben ik a.h.w. dood voor de zonden. Door de opstandingskracht van Christus kom ik nu ook tot leven. Pas *echt* tot leven. In *Zijn* kracht mag ik nu ook overwinningen halen op de zonde. Hij is een relatie met mij aangegaan. Nu pas wordt het vrede in mijn hart en ligt de weg naar de troon van God open¹⁴.

Denkt u nog eens even terug aan het moment dat u voor het eerst op elkaar verliefd werd. Toen u vlinders in de buik voelde. Als je verliefd bent dan heb je echt alles over voor die ander, voor dat meisje, voor die jongen. Je brengt bloemen, mee, je geeft sieraden en geschenken en je wilt niets anders dan altijd zo dicht mogelijk bij je geliefde zijn, met hem of haar praten over alles wat in je hart leeft. Dan zeg je niet: nu *moet* ik vanavond al weer naar hem of haar toe, of nu *moet* ik vanavond weer met hem of haar uit, nee alles wat je doet doe je met volle overgave. Je wilt niets liever dan je geliefde het naar de zin maken. Op de huwelijksdag draag je je bruid over de drempel van je nieuwe huis als een kostbaar geschenk. Tragisch dat veel huwelijken na een aantal jaren vaak zoveel glans verliezen. Als de sleur erin komt. Dat kan in de relatie met Christus ook gebeuren. Dat zou Christus jaren later de Efeziërs ook verwijten: “*Maar dit heb ik tegen u: u hebt de liefde van weleer (de eerste liefde) opgegeven*”¹⁵.

Zo wil Christus een relatie met u onderhouden en blijven onderhouden: met dezelfde toewijding als toen u voor het eerst verliefd werd. Persoonlijk en als gemeente. Als die eerste liefde blijft branden dan wordt de ‘hartelijke vreugde in God door Christus en lust en liefde om naar de wil van God te leven’ steeds sterker. Dan staat de nieuwe mens pas echt op. Alle ‘moeten’ en geminimaliseer verdwijnt dan uit die relatie. Denkt U dat God er vreugde aan beleeft als je zegt: “Ik *moet* naar de kerk, ik *moet* naar de catechisatie, ik *moet* VVB betalen, ik *mag* dit niet en ik *mag* dat niet?”

Als de eerste liefde brandt dan *wil* je niets liever dan in Zijn nabijheid verkeren, dan wil je steeds meer van Hem weten, dan is elke taak die Hij je opdraagt een taak die je met plezier uitvoert. Merk je persoonlijk of als gemeente als geheel dat die eerste liefde verflauwd is en dat de sleur in je geloofsleven toegeslagen heeft en de toewijding verdwenen is dan zegt Jezus dit: ‘*Bedenk van welke hoogte u gevallen bent. Breek met het leven dat u nu leidt en doe weer als vroeger*’¹⁶. Maak daar ernst mee anders neemt hij de ‘*lampenstandaard van zijn plaats*’

¹² Rom. 6:10,11

¹³ Gal. 2:19,20

¹⁴ Rom. 5:1

¹⁵ Openb. 2:4

¹⁶ Openb. 2:5

Dan gaat het licht uit. Dan verdwijnt alle vreugde en doet de duisternis zijn intrede. Maar dat wil Hij niet. Hij wil juist hartelijke vreugde en lust en liefde. Als dat er allemaal aanwezig is, dan is de vraag wat goede werken nu eigenlijk zijn, geen echte vraag meer. Daarover in het kort nog iets in ons laatste punt.

3. Maak werk van je bekering met ‘grote liefde’, dat is ons derde punt. Het sleutelwoord bij het antwoord op de vraag wat goede werken eigenlijk zijn is ‘liefde’. Die lust en liefde uit het vorige antwoord die blijft niet zonder gevolgen. Die *gevolgen* dat zijn nu ‘goede werken’.

De roomse leer van de goede werken dwong de schrijvers van de catechismus om vanuit de Schrift zo exact mogelijk te definiëren wat goede werken precies inhouden. Denk nu niet: dat speelt vandaag niet meer. Wij weten heus wel dat we niet door onze goede werken worden behouden maar alleen uit genade. Maar toch, hoe hardnekkig kan de gedachte ook onder ons nog leven dat de vraag of wij behouden zullen worden afhankelijk is van hoe *wij* geleefd hebben. Alsof het toch weer van ons afhangt. De grond van ons behoud ligt nooit bij onszelf. Die grond is alleen Gods genade die ons in Jezus Christus wordt toegerekend door het geloof.

Let nu eens op het mooie antwoord dat de Catechismus geeft op de vraag wat goede werken zijn:

‘Alleen die uit waar geloof’ gedaan worden. Dat betekent in volledig vertrouwen op God en met volle overgave aan Hem.

Vervolgens die ‘naar de wet van God’ gedaan worden. En in die wet van God gaat het nu juist om de liefde zoals Jezus zelf zegt in de samenvatting van de wet¹⁷: ‘*Heb de Heer, uw God, lief met heel uw hart en met heel uw ziel en met heel uw verstand. Dat is het grootste en eerste gebod. Het tweede is daaraan gelijk: heb uw naaste lief als uzelf. Deze twee geboden zijn de grondslag van alles wat er in de Wet en de Profeten staat.*’

Liefde tot God leidt altijd tot liefde tot de naaste. Daar draait het *altijd* op uit. Ook bij de apostel Petrus. Let eens op wat een prachtig traject van dagelijkse bekering hij uitzet in 2 Petrus 1:5-8 ‘*Span daarom al uw krachten in om uw geloof te verrijken met deugdzaamheid, uw deugdzaamheid met kennis, uw kennis met zelfbeheersing, uw zelfbeheersing met volharding, uw volharding met vroomheid, uw vroomheid met liefde voor uw broeders en zusters, en uw liefde voor uw broeders en zusters met liefde voor allen. Als u deze eigenschappen in overvloed bezit, is uw kennis van onze Heer Jezus Christus niet nutteloos maar vruchtbaar.*’

Petrus wil dit zeggen: als je op het pad van de dagelijkse bekering blijft wandelen dan komen er als vanzelf mooie dingen tevoorschijn. Dan rijgt zich een prachtig halssieraad van goede werken aaneen. Op het eerste gezicht lijkt dat pad niet zo spectaculair: deugdzaamheid, kennis, zelfbeheersing, volharding. Dat zijn geen eigenschappen die naar de buitenkant zo spectaculair lijken. Een levenlang ploetert en strijdt een christen om het vol te kunnen houden. Maar goede werken, ze komen er steeds overvloediger! Je merkt dat je ondanks alle strijd groeit in liefde tot God *en* de naaste. Je gaat je meer en meer zijn lot aantrekken. Je blijft niet meer koud en afstandelijk als je zoveel nood en ellende ziet, dichtbij huis en veraf. Maar je gaat helpen, op wat voor manier ook en afhankelijk van de gaven die God je geeft.

Je valt jezelf vaak zo tegen en je denkt dat je nog niets bent opgeschoten met de levensvernieuwing. Toch maak je dan een vergissing. Wij kijken zo vaak van dag tot dag en dan zeggen we: het valt tegen. Als je naar je dochtertje of zoontje van een jaar kijkt dan zie je van dag tot dag geen groei. Maar een familielid die haar of hem in geen jaar heeft gezien die ziet wel een geweldige groei. Eerst hadden ze nog geen tandjes en kijk nu eens: een mond vol

¹⁷ Mat 22:37-40

tanden. Eerst konden ze alleen nog maar kruipen op de vloer en nu loopt ze al door de kamer te rennen!

Zo is het ook in het geloofsleven. De Heilige Geest neemt een heel leven de tijd voor je, om je om te vormen. Met vallen en opstaan. Maar Hij bereikt zijn doel met je. En straks de volkomenheid. Wil je meegroeien? Dan is dit Zijn advies:

Lees je Bijbel.....bid elke dag..... Dat je groeien mag.

Maak er werk van. Door Zijn genade.

Amen.